

ERASMUS+ BAGMIVI – Bridging the Gap Between Museums and Individuals With Visual Impairments

Carolina BODEA HAȚEGAN¹

Proiectul BAGMIVI – BRIDGING THE GAP BETWEEN MUSEUMS AND INDIVIDUALS WITH VISUAL IMPAIRMENTS, finanțat sub cupola Erasmus+ este implementat în țara noastră prin intermediul Departamentului de Psihopedagogie Specială, din cadrul Facultății de Psihologie și Științe ale Educației, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj – Napoca.

Partenerii instituției universitare din țara noastră, în cadrul acestui consorțiu, sunt: Universitatea din Tesalia, Volos, Grecia (coordonator), Universitatea din Sofia KLIMENT OHRIDSKI, Bulgaria și Universitatea Eotvos Lorand din Budapesta, Ungaria. De asemenea, consorțiul universitar este susținut de o serie de instituții partenere fiecărei universități implicate, asigurându-se astfel joncțiunea dintre componenta teoretică științifică și cea practică, aplicativă. În acest fel valoarea adăugată a proiectului implementat este una direct resimțită în planul vieții cotidiene, în plan social și cultural și poate produce semnificativă schimbare la nivel educațional și la nivelul percepției și opiniilor membrilor comunităților din fiecare țară parteneră.

Muzeele participante în cadrul acestui proiect sunt: Nicholas and Dolly Goulandris Foundation Museum of Cycladic Arts (Grecia), City Gallery Szekesfehervar (Ungaria), Muzeul

Etnografic al Transilvaniei (Romania) și Galeria de artă Rakursi (Bulgaria).

Obiectivul principal al proiectului este acela de a asigura racordarea persoanelor cu dizabilități vizuale la viața socială și culturală prin accesibilizarea produselor culturale, prin facilitarea relației directe dintre persoanele cu dizabilități vizuale și cele fără dizabilitate în planul vieții sociale, comunitare.

Proiectul BaGMIVI se desfășoară pe o perioadă de trei ani, între 2014-2017, anul acesta este ultimul an de implementare al proiectului, un an în care se urmărește, de fapt, diseminarea rezultatelor obținute în urma proiectului implementat, schimbul de bune practici și metodologii inovative în domeniul accesibilizării pieselor de cultură, pentru persoanele cu dizabilități vizuale.

Un aspect valoros pentru implementarea acestui proiect este cel al implicării masive de specialiști din domeniul psihopedagogiei persoanelor cu dizabilități vizuale, specialiști reuniți la nivelul fiecărei țări atât în cadrul unor școli de profi, cât și în cadrul Asociațiilor Naționale pentru Persoane cu Dizabilități Vizuale, dar și la nivelul ICEVI- Europe (International Council for Education and Rehabilitation of People with Visual Impairment, Europe-Consiliul Internațional al Educației și Reabilitării Persoanelor cu Dizabilități Vizuale), EBU (European Blind Union-Uniunea

Europeană a Persoanelor Nevăzătoare). Utilizarea și condensarea datelor obținute în urma implementării proiectului, derularii activităților propuse sunt asigurate de DB (Data Bank-Banca de date) în calitate de realizator al platformei de interacțiune, suport și bază de date.

Obiectivele și activitățile proiectului sunt reunite la nivelul coordonatei de conștientizare a nevoilor pe care persoanele cu dizabilități vizuale le au în vederea accesării informațiilor culturale, de natură social-artistică și de identificare a unor soluții educaționale cu privire la formarea personalului muzeelor, în vederea facilitării accesibilizării pieselor din muzee pentru persoanele cu dizabilități vizuale.

În vederea materializării acestor coordonate ordonatoare a proiectului au fost realizate:

- o analiză de nevoi care să surprindă specificul situației de fapt și a direcțiilor prin care această situație poate fi îmbunătățită în vederea aducerii de beneficii pentru persoanele cu dizabilități vizuale, în calitate de membri activi ai vieții comunității, ai vieții sociale și culturale;
- un ghid care să asigure educarea personalului muzeelor în problematica specificului dezvoltării persoanelor cu dizabilități vizuale, în vederea asigurării unor reale șanse în accesarea pieselor din muzee;
- activități de formare directă a personalului din muzee, activități care pot fi considerate ca având reale implicații în pregătirea personalului muzeelor pentru incluziunea în viața

socială și culturală, nu doar a persoanelor cu dizabilități vizuale, dar și a altor categorii de persoane cu dizabilități.

În cele ce urmează voi face o scurtă prezentare a cursului de formare derulat la noi în țară pentru personalul Muzeului Etnografic al Transilvaniei, curs propus și susținut de membrii Departamentului de Psihopedagogie specială, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca.

Activitatea de formare s-a derulat modular, pe parcursul a trei zile. Cursul a fost intitulat „Access to information, participation and accessibility. Characteristics and Implications in the Context of Visual Impairment”, 17-19 Februarie, 2016.

În cadrul acestui curs a fost realizată o introducere de fundamentare a domeniului psihopedagogiei speciale, punctându-se paradigmele de lucru cele mai cunoscute prin care se explicitează dizabilitatea (modelul medical, modelul social, modelul ecologic și modelul antropologic); s-a punctat specificul și domeniul de abordare al psihopedagogiei speciale, delimitându-se aria particularităților de dezvoltare în contextul dizabilităților senzoriale. Pentru fundamentarea necesității accesibilizării materialului de cunoaștere în contextul pierderii de vedere, s-a realizat o detaliere a diferențelor biologice concretizate la nivel de reprezentare și activare cerebrală, precum și la nivel de materializare faptică sub forma stilurilor de învățare și a stilurilor perceptivă. Aceste tematici din prima zi de formare au fost susținute de conf. univ. dr. Carolina Bodea Hațegan, cu

exemplificări, studii de caz și exerciții menite să asigure transferul de cunoștințe din plan teoretic, în plan practic.

A doua zi de formare a fost dedicată problematicii dezvoltării în contextul dizabilității vizuale, subliniindu-se câteva aspecte teoretice introductive menite să asigure circumscrierea domeniului (delimitări conceptuale, etiologie), precum și aspecte specifice, racordate la particularul muncii din muzee și la nevoile persoanelor cu dizabilități vizuale pe care personalul se află în poziție să le asigure. Astfel conf. univ. dr. Andrea Hathazi, în cea de-a doua zi de formare a punctat aspectele practice ale comunicării tactile, detaliind particularitățile explorării tactil-kinestezice în contextul cecității. În cadrul aceleiași zi de formare, dr. Ioana Șerban a detaliat aspecte cu privire la formarea și utilizarea conceptelor în condițiile dizabilității vizuale, etapele formării conceptelor, relațiile dintre concepte, hărțile conceptuale, precum și aspecte cu privire la orientare și mobilitate în contextul dizabilității vizuale.

În ultima zi de formare, asist.de cercetare dr.Marian Pădure a detaliat aspect cu privire la accesul în muzee pentru persoanele cu dizabilități, principiile accesibilității accesibilitatea mediului și accesibilitatea informațională. De asemenea, acesta subliniat rolul decisiv al tehnologii moderne în realizarea de materiale accesibile, direcții de abordare teoretică fiind materializate la nivel unor studii de caz concrete. În finalul acestei zile de formare au fost oferite și exemple concrete privind accesibilitatea în muzeele din Europa, subliniindu-se nevoile persoanelor cu dizabilități vizuale

în materie de acces la cultură, precum și resursele și aspectele concretizate practic prin care se asigură întâmpinarea acestor nevoi, în special în țările occidentale.

Toate cele trei zile de formare s-au încheiat cu o consistentă sesiune de discuții, prilej cu ocazia căruia formatorii au avut șansa unor sesiuni de lucru împreună cu participanții la curs, sesiuni menite să genereze schimbare și inovație în raport cu nevoile și interesele persoanelor cu dizabilități vizuale.

Pe parcursul celor trei zile, s-a trecut de la abordarea și fundamentarea teoretică-aplicativă generală privind persoanele cu dizabilități și direcțiile de individualizare și diferențiere a învățării, cunoașterii, la detalierea unor aspecte specifice particularităților de dezvoltare și accesare a informației în contextul dizabilității vizuale, pentru ca la final, particularizarea cunoașterii și explorării tactil-kinestezice să fie abordată în relația persoanelor cu dizabilități vizuale cu contextul muzeelor, al pieselor din acestea, al operelor și exponatelor care pot fi accesibile într-o mai mare sau mai mică măsură, mai ales în condițiile în care rolul tehnologiei nu poate fi omis.

Feedback-ul oferit organizatorilor cursului de formare de către participanții la acesta a fost unul pozitiv, fiind subliniată nevoia acestora de formare în această direcție, conștientizarea acestora de impactul pe care deschiderea porților muzeului către întreaga comunitate, într-o manieră incluzivă, nesegregaționistă, îl poate avea la nivelul comunității locale.

S-a subliniat nevoia derulării constante de astfel de cursuri, precum și a unor cursuri de informare și racordare la elementele

de noutate din domeniu, subliniindu-se rolul decisiv al muzeelor nu numai în planul cultural, dar mai ales în cel educațional și social.

Considerăm că astfel de evenimente sunt binevenite atât pentru mediul universitar, cât mai ales pentru mediul social, relația de comunicare fiind una directă, nemijlocită, cu clare reverberații practice.

Pe parcursul anului 2017, se urmărește, prin proiect derularea unor susținute campanii de informare a publicului larg despre rezultatele implementării proiectului și se asigură baza sustenabilității acestuia prin crearea unei rețele de informare și formare menită să antreneze schimbare în acest domeniu, rețea în care comunicare și stabilirea de schimburi de bune practici se asigură prin evenimente științifice și profesionale, workshop-uri și materiale scrise.

Bibliografie

Detalii despre proiectul BAGMIVI pot fi consultate accesând site-ul proiectului <http://www.bagmivi.eu/>.

¹Conf. univ. dr., Departamentul de Psihopedagogie Specială, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca;
E-mail:
carolina.bodea.hategan@gmail.com